

Signalementen Week 34

Kort en goed (of niet)

Bert van den Berg en Hugo Koning

De mythen van Plato – Verhalen voor alle tijden
Damon;
192 pagina's;
€ 24,90.

Verrassende essays bij de verhalen van Plato.

Hoe zit de wereld in elkaar? Wat is de mens? Daarover had de Griekse filosoof Plato (ca. 427-347 v.Chr.) duidelijke denkbeelden. Vooral zijn ideeënleer (alles in de wereld gaat terug op onveranderlijke oerbeelden, die alleen met het verstand te bevatten zijn) heeft enorme invloed gehad. Met verzonnen verhalen en poëzie, met literatuur, lijkt de grote denker niet veel op te hebben. Toch is zijn werk van hoge literaire kwaliteit en bevat het op allerlei plaatsen verhalen. Bekende voorbeelden zijn het verhaal van de gehalveerde 'bolletjesmensen' uit het *Symposium* en de mythe van het verzonnen continent Atlantis.

Een filosoof die tegen fictie is maar verhalen vertelt zodra harde bewijzen ontbreken: die paradox staat centraal in **De mythen van Plato**, een boeiend nieuw boek van de Leidse classici Bert van den Berg en Hugo Koning. Daarin komen Plato's belangrijkste verhalen aan bod in nieuwe vertalingen, steeds gevolgd door essays. De bundeling van de platoonse 'mythen' is een aardig idee. Jammer dat de vertalingen soms wat academisch ogen: de sprekers in de dialogen worden soms wel, dan weer niet met name aangeduid, onder verwijzing naar het Griekse origineel, terwijl in de kantlijn steeds de traditionele paginering staat vermeld. In een publieksboek zou dat toegankelijker kunnen.

Het belang van het boek zit vooral in de toegevoegde beschouwingen. Die geven geen gemakkelijke verdedi-

ging van Plato, zoals je zou kunnen verwachten, maar stellen kritische vragen en schuwen de controverses niet. De essays zijn in een kleinere letter gezet dan de vertaalde teksten, maar wie ze leest wordt beloond. Steeds stellen de auteurs moderne ideeën als spiegel tegenover Plato. Het geveugelde tweespan van de ziel komt naast een theorie van Jonathan Haidt over ons rationele en irrationele systeem. Het verhaal van Protagoras over de oorsprong van de menselijke beschaving wordt deels besproken met een boek van de beroemde primatoloog Frans de Waal, die laat zien dat moraliteit ook is te vinden bij allerlei dieren die leven in groepsverband.

Geregeld krijgen de essays een verrassende wending. Plato's mythe van Theuth geldt als uiting van kritiek op de ontdekking van het schrift: dat vermindert het menselijk vermogen om uit het hoofd te leren. Maar de betreffende passage wordt hier gevolgd door een prikkelende beschouwing over 'Plato en het internet', waarin de filosoof moderne technologie uiteindelijk niet categorisch afwijst maar juist naar zijn eigen hand zet.

Het levert boeiende gedachtenexperimenten op, zelfs voor Platonhaters. En in welk boek over de Griekse filosoof worden Jan Luc Picard, Dick Swaab én André Hazes genoemd (hoewel de laatste het niet heeft gered tot het namenregister)? Deze interessante bundel biedt geen eenduidige antwoorden maar zet vooral aan tot denken. En herlezen. Misschien precies wat Plato met die mythen beoogde.

Vincent Hunink